

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรร กับความผูกพันระหว่างมารดาและการก่ในครรภ์
ของหญิงตั้งครรภ์ ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย

นางสาว รวีวรรณ พงษ์เทพ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาตรีศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาพยาบาลศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2533

ISBN 974-577-592-4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

016217

110306183

RELATIONSHIPS BETWEEN SELECTED FACTORS AND MATERNAL - FETAL
ATTACHMENT OF PREGNANT WOMEN IN THE UPPER NORTHERN REGION OF
THAILAND

MISS RAWIWAN PONGSATHEP

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Nursing Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1990

ISBN 974-577-592-4

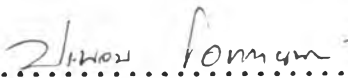
หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคิดสรร กับความผูกพันระหว่างมารดาและทารก
ในครรภ์ของหญิงตั้งครรภ์ ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย
โดย นางสาว รวิวรรณ นงษ์เทพ
ภาควิชาพยาบาลศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. นงรัตน์ บุญยานุรักษ์

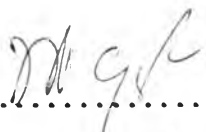

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อำนวยให้มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. ถาวร วิษราภย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ประนอม โอทกานนท์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. นงรัตน์ บุญยานุรักษ์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. วรณา ปูนไชติ)

รวิวรรณ พงษ์เทพ : ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรรกับความผูกพันระหว่างมารดาและทารกในครรภ์ของหญิงตั้งครรภ์ ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย (RELATIONSHIPS BETWEEN SELECTED FACTORS AND MATERNAL-FETAL ATTACHMENT OF PREGNANT WOMEN IN THE UPPER NORTHERN REGION OF THAILAND) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.ทวงรัตน์ บุญยานุรักษ์, 168 หน้า. ISBN 974-577-592-4.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความผูกพันระหว่างมารดาและทารกในครรภ์ของหญิงมีครรภ์ และเปรียบเทียบความผูกพันระหว่างมารดาและทารกในครรภ์ของหญิงตั้งครรภ์ที่มีสถานภาพส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน และศึกษาตัวทำนายความผูกพันระหว่างมารดาและทารกในครรภ์ของหญิงตั้งครรภ์ที่อยู่ในภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย

ตัวอย่างประชากร คือ หญิงครรภ์แรก ครรภ์ปกติ อายุครรภ์ระหว่าง 28-40 สัปดาห์และมาฝากครรภ์ที่หน่วยฝากครรภ์ในโรงพยาบาลของรัฐ สังกัดกระทรวงสาธารณสุขที่อยู่ในภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย จำนวน 204 คน เลือกโดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นคอน รวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ความผูกพันระหว่างมารดาและทารกในครรภ์ของหญิงตั้งครรภ์อยู่ในระดับมาก
2. หญิงตั้งครรภ์ที่มีความแตกต่างกัน ในเรื่องระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ของครอบครัว และการวางแผนการตั้งครรภ์ มีความผูกพันระหว่างมารดาและทารกในครรภ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนอายุ สถานภาพสมรส และลักษณะของครอบครัวของหญิงตั้งครรภ์ที่แตกต่างกัน มีความผูกพันระหว่างมารดาและทารกในครรภ์ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
3. ระดับการศึกษา รายได้ของครอบครัว การวางแผนการตั้งครรภ์ ทัศนคติในทัศนสัมพันธ์ภาพของคู่สมรส และการสนับสนุนทางสังคม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความผูกพันระหว่างมารดาและทารกในครรภ์ของหญิงตั้งครรภ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนอายุและลักษณะของครอบครัว ไม่มีความสัมพันธ์กับความผูกพันระหว่างมารดาและทารกในครรภ์ของหญิงตั้งครรภ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
4. การสนับสนุนทางสังคม และสัมพันธ์ภาพของคู่สมรส สามารถร่วมกันทำนายความผูกพันระหว่างมารดาและทารกในครรภ์ของหญิงตั้งครรภ์ได้ ร้อยละ 48.77 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ภาควิชา ..... พยาบาลศึกษา.....
 สาขาวิชา ..... การบริหารการพยาบาล.....
 ปีการศึกษา ..... 2532.....

ลายมือชื่อนิสิต .....
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....

RAWIWAN PONGSATHEP : RELATIONSHIPS BETWEEN SELECTED FACTORS AND MATERNAL-FETAL ATTACHMENT OF PREGNANT WOMEN IN THE UPPER NORTHERN REGION OF THAILAND. THESIS ADVISOR : PROF.PUANGRAT BOONYANURAK, Ed.D., 168 PP. ISBN 974-577-592-4.

This research was designed to study maternal-fetal attachment of pregnant women, to compare the attachment of those who hold different backgrounds and to search for the variables which would be able to predict the maternal-fetal attachment of pregnant women who lived in the Upper Northern Region of Thailand.

Two hundred and four normal pregnant women whose gestation during 28-40 weeks and attended prenatal clinics in the hospitals under jurisdiction of the Ministry of Public Health in the Upper Northern Region of Thailand were selected as the sample by using the multistage random sampling method. The interview technique was used to collect data. The major findings were as follows:

1. Pregnant women perceived high level of the maternal-fetal attachment.
2. The pregnant women who were differ in educational levels, career, family income and planning for pregnancy showed significant differences in maternal-fetal attachment at the .01 level. There were no significant differences in maternal-fetal attachment among pregnant women who were differ in age, marital status and types of family.
3. Educational levels, family income, planning of pregnancy, self-concept, marital relationships and social support showed positively related to maternal-fetal attachment at the .01 significant level. Whereas age, and types of family were not significant related to the maternal-fetal attachment.
4. The predictors of maternal-fetal attachment of pregnant women were social support and marital relationships. These predictors accounted for 48.77 percent at the .01 significant level.

ภาควิชา ..... พยาบาลศึกษา
สาขาวิชา ..... การบริหารการพยาบาล
ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิสิต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ..... *Phip*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยาลัยนัมบันสำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร. พวงรัตน์ บุญญานุกรณ์ อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัยที่ได้เสียสละเวลาและความสุขส่วนตัวให้การให้ คำปรึกษาข้อคิดเห็น คำแนะนำ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่และจริงใจเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกอบอุ่นและประทับใจมากที่สุด จึงขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง และ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. วรพชา ปุณฺณโชติ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาเกี่ยวกับ สถิติที่ใช้ในการวิจัย รองศาสตราจารย์ ดร. ประนอม โสภณานนท์ หัวหน้าภาควิชาพยาบาลศึกษา ผู้มีความห่วงใยและสนับสนุนกำลังใจ มาตั้งแต่เริ่มแรกของการทำวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ และตรวจสอบความ ตรงตามเนื้อหา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ขอขอบพระคุณ Professor Mecca S. Cranley แห่ง Center for Health Sciences University of Wisconsin - Madison, School of Nursing ที่ได้เอื้อเฟื้อเครื่องมือวัดความผูกพันระหว่างมารดาและทารกในครรภ์ อาจารย์ กนกทิพย์ คุณะวิษณุพงษ์ แห่งคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ และเอกสารที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้ ขอขอบคุณ คุณท้าวศรี กรรทอง ที่ได้ให้ความช่วยเหลือ ในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่อง ไมโครคอมพิวเตอร์

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงพยาบาลและพยาบาลในหน่วยฝากครรภ์ของโรงพยาบาล ต่าง ๆ ที่กรุณาให้ความร่วมมือ และอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

นอกจากนี้ขอกราบขอบพระคุณ บิดาและมารดาที่ให้การสนับสนุนทั้งกำลังใจและกำลังทรัพย์ แนนท์หญิงสร้อยสวาง เศรษฐวานิช ผู้อำนวยการโรงพยาบาลแม่และเด็ก คุณจำเนียร แสงภา หัวหน้าพยาบาล โรงพยาบาลแม่และเด็ก คุณวิไลวรรณ สุวรรณสิทธิ์ หัวหน้างานศูนย์ผู้ป่วยตึกพิเศษ โรงพยาบาลแม่และเด็ก คุณสังเสริมสุขภาพเขต 5 เชียงใหม่ ที่กรุณาให้กำลังใจและสนับสนุนผู้วิจัย มาโดยตลอด ขอขอบคุณ คุณภคิตี สุทธิจิตไพศาล สำหรับความเอื้อเฟื้อในการจัดเตรียมต้นฉบับ วิทยาลัย ขอขอบคุณ คุณวไล เชตะวัน ที่ได้เสียสละเวลาในการช่วยเก็บรวบรวมข้อมูล คุณธีระศักดิ์ อรุณานนท์ ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับสถิติ ตลอดจนทุก ๆ ท่านที่มีส่วนช่วยให้ วิทยาลัย นัมบันสำเร็จลุล่วงด้วยดี

รวีวรรณ พงษ์เทพ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
บทที่	
1. บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	10
ปัญหาในการวิจัย	10
สมมติฐานของการวิจัย	11
ขอบเขตของการวิจัย	13
ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิจัย	14
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	14
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	14
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	16
2. วรรณคดี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	17
การตั้งครุฑและการเปลี่ยนแปลงในระยะตั้งครุฑ	17
บทบาทการเป็นมารดาของหญิงตั้งครุฑ	21
มโนทัศน์ของความผูกพันระหว่างมารดาและทารกในครรภ์	24
ปัจจัยคัดสรรที่มโนทัศน์ต่อความผูกพัน ระหว่างมารดาและทารกในครรภ์	37

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3. วิธีดำเนินการวิจัย	55
ประชากรและตัวอย่างประชากร	55
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	58
การหาความตรงตามเนื้อหา	64
การหาความเที่ยง	66
การรวบรวมข้อมูล	66
การวิเคราะห์ข้อมูล	68
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	72
5. บทสรุป	98
สรุปผลการวิจัย	99
อภิปรายผลการวิจัย	103
ข้อเสนอแนะ	116
บรรณานุกรม	120
ภาคผนวก	133
ก. ราชานามผู้ทรงคุณวุฒิ	135
ข. สถิติที่ใช้ในการวิจัย	137
ค. แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการวิจัย	147
ประวัติผู้เขียน	168

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. จำนวนตัวอย่างประชากร จำแนกตามโรงพยาบาล	57
2. จำนวน และร้อยละของตัวอย่างประชากร จำแนกตามอายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ ลักษณะของครอบครัว รายได้ของครอบครัว และการวางแผนการตั้งครรภ์	74
3. จำนวนร้อยละของตัวอย่างประชากรจำแนกตามระดับค่าเฉลี่ยความผูกพัน ระหว่างมารดาและทารกในครรภ์	77
4. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความผูกพันระหว่าง มารดาและทารกในครรภ์จำแนกเป็นรายด้าน	78
5. จำนวนร้อยละของตัวอย่างประชากรจำแนกตามระดับค่าเฉลี่ยอึดม โนทัศน์	79
6. จำนวนร้อยละของตัวอย่างประชากรจำแนกตามระดับค่าเฉลี่ยสัมพันธภาพ ของคู่สมรส	80
7. จำนวนร้อยละของตัวอย่างประชากรจำแนกตามระดับค่าเฉลี่ย การสนับสนุนทางสังคม	81
8. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของความผูกพันระหว่างมารดา และทารกในครรภ์ อึดมโนทัศน์ สัมพันธภาพของคู่สมรส และการสนับสนุน ทางสังคมของตัวอย่างประชากร	82
9. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความผูกพันระหว่างมารดาและทารกในครรภ์ จำแนกตามระดับอายุของตัวอย่างประชากร	84
10. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความผูกพันระหว่างมารดาและทารกในครรภ์ จำแนกตามสถานภาพสมรสของตัวอย่างประชากร	85
11. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความผูกพันระหว่างมารดาและทารกในครรภ์ จำแนกตามระดับการศึกษาของตัวอย่างประชากร	86
12. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความผูกพันระหว่างมารดาและทารกในครรภ์ จำแนกตามอาชีพของตัวอย่างประชากร	87

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
13. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความผูกพันระหว่างมารดาและทารกในครรภ์ จำแนกตามลักษณะของครอบครัวของตัวอย่างประชากร	88
14. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความผูกพันระหว่างมารดาและทารกในครรภ์ จำแนกตามรายได้ของครอบครัวของตัวอย่างประชากร	89
15. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความผูกพันระหว่างมารดาและทารกในครรภ์ จำแนกตามการวางแผนการตั้งครรภ์ของตัวอย่างประชากร	90
16. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง ตัวเกณฑ์กับตัวทำนาย และตัวทำนายกับตัวทำนายของตัวอย่างประชากร	91
17. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) ระหว่างตัวทำนายที่ได้รับการคัดเลือก เข้าสู่สมการถดถอย ค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย (R^2) และทดสอบความมี นัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์การทำนายที่เพิ่มขึ้น (R^2 change) ในการทำนาย ความผูกพันระหว่างมารดาและทารกในครรภ์ ของตัวอย่างประชากร	94
18. ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวทำนายในรูปคะแนนดิบ (b) ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย ของตัวทำนายในรูปคะแนนมาตรฐาน (B) ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของ สัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวทำนาย (S.E. _b) ค่าทดสอบสัมประสิทธิ์ถดถอยของ ตัวทำนาย (t) ค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์พหุคูณค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน ของการทำนาย (S.E. _y) และค่าคงที่ของสมการทำนาย (a)	96